

I Davisstrædet.

blevet begunstiget af netop saa meget godt Vejr, som jeg behøvede til Arbejdet. Dette var gaaet glat og fuldstændig efter det Program, jeg havde lagt for det, baade med Hensyn til Tid og til Udførelse, saaledes at mine Forventninger i mange Henseender — f. Eks. med Hensyn til Stjernernes Synlighed ved Solhvervstide — endog blev overtruffet.

Og vi fik Lejlighed til at lære Grønland og Grønlænderne at kende, om end kun i al for kort Tid (Møller var dog gennem to tidligere Ture gammelkendt deroppe). Hvor var det ikke fornøjeligt at færdes mellem de sorgløse Grønlændere, der altid hilste en med et Smil, og som for deres Vedkommende, der kunde Dansk, eller havde været her-nede, talte om »hjemme i Danmark«. Man kunde ikke andet end faa den største Sympati og Interesse for dette Folk, der gennem Aarhundreder har hørt til Danmark, der paa sin Side, saaledes forekommer det mig, paa den smukkeste Maade har værnet det mod den Undergang, der sikkert havde været det vis, havde Grønland ligget aaben for enhver. Og saa lærte man mange af de Danske deroppe at kende, disse danske Mænd og Kvinder, der har viet en ofte lang Række Aar af deres Liv til Arbejde paa Grønland og med Forstaaelse og Hengivenhed har taget Opgaven op som Grønlændernes Ven og Vejleder under alle Forhold. Maatte deres Arbejde vedblive at bære Frugt!

P. F. Jensen.

Tropisk Fransk-Afrika.

(Vest-Afrika og Afrika omkring Ækvator).

Af

Professor M. Neveu-Lemaire.

Medlem af det geografiske Selskab i Paris.

Det kgl. danske geografiske Selskabs Guldmedaille.

(6. Fortsættelse).

Niger-Territoriet.

Niger-Territoriet begrænses mod Nord af Tripolis og de algierske Oaser, mod Vest af Fransk-Sudan, Øvre-Volta og Dahomey, mod Syd af den engelske Koloni Nigeria, mod Øst af Tsad Søen og Tsad Kolonien, deri indbefattet Tibesti, der ligger i fransk Ækvatorial-Afrika.

Fysisk Geografi.

Landet kan deles i 2 fuldstændig adskilte Dele; den ene Landsdel mod Syd strækker sig fra Niger til Tsad med en Gennemsnitsbredde af ca. 150 km; den bestaar dels af Stepper og Savanner med et ikke særlig tæt Krat af lavstammede Træer, dels af ud-

strakte Hirse- og Græsmarker, hvor talrige Hjorder græsser. I Nærheden af Niger findes der store Dalstrøg, de saakaldte »Dallols«, Levninger af udtørrede Vandløb, og mellem Zinder og Tsad findes der en Mængde mindre Fordybninger i Jorden, i hvilke der i Regntiden dannes Salt- og Natron-Aflejringer.

Den anden Landsdel mod Nord er ørkenagtig med nogle smaa smilende Øer. Air er et Bjærgland, der naar en Højde af 700-800 Meter, men i Tarso-Bjærgkæden, der gaar gennem Tibesti, findes Bjærgtoppe paa indtil 2.400 Meter. Niger-Territoriet er med Hensyn til Vand af Naturen meget stedmoderlig behandlet; det har kun 2 permanente Floder,

der endda danner Grænse til Nabokolonierne, den ene er Niger, hvis venstre Bred hører til Niger-Territoriet, at regne fra Vandfaldene ved Labenzengam, forbi Ausonga og til det Sted, hvor Floden løber ind i Nigeria. Den anden Flod er Kornadougou-Yobé, der mere har Karakter af Bjærgstrøm, og som i den tørre Tid ikke er andet end en Række smaa Vandhuller, adskilte ved Sandbanker. Den løber ud i Tsad-Søen og paa en Længde af ca. 150 km adskiller den Niger-Territoriet fra den engelske Besiddelse Bornou.

Antallet af Søer er ligeledes meget begrænset. Den eneste store Sø: Tsad Søen staar kun gennem dens nordligste Del i Forbindelse med Kolonien, og denne Del af Søen er endda den laveste og den, der er fattigst paa Vand, desuden er Bredderne her bevokset med mægtige Rør, der umuliggør enhver Sejlads. Niger-Territoriets Vandforsyning er meget mangelfuld, der findes kun mere eller mindre dybe Brønde eller Vandhuller, der dannes i Regntiden.

Klima.

Klimaet er udpræget Tropeklima, og de to Aars-tider, den tørre Tid og Regntiden, er skarpt adskilte. Den tørre Tid strækker sig fra Oktober til Juni, og Regntiden varer i Maanederne Juni, Juli, August og September. Dog er der Nord for Agadez og i Kaonar Steder, hvor der ikke falder en Draabe Regn i flere Aar.

Temperaturen er navnlig i Maanederne April, Maj og Oktober meget høj, indtil 46 Gr. i Skyggen. I Regntiden er det forholdsvis køligere om Dagen, og Termometret viser kun 28 Gr. i Skyggen, for om Natten at falde til 10 eller 12 Gr.; i de nordlige Distrikter viser Termometret undertiden kun 5 Gr. om Natten. I den tørre Tid blæser hovedsageligt Nordøstvinden, men i Begyndelsen af Regntiden begynder Vestenvindene at blæse, og vedbliver disse at være de fremherskende Vinde under hele Regntiden. I Tibesti kan det undertiden være endnu koldere, Termometret kan her gaa ned til 3—4 Gr, ligesom det i dette Distrikt kan være umaadelig varmt. Forskellen mellem Maksimum- og Minimumtemperatur og mellem Dag og Nat kan her ofte være meget betydelig.

Befolkningen, dens Religion, Sæder og Skikke.

I Niger-Territoriet findes talrige Folkeracer; man kan dele dem i 3 Kategorier: Touaregerne og Toubous-Stammen; Peuhlerne og endelig Sudan-Racerne.

Touaregerne bebor den nordlige Del af Territoriet; de er Nomader, opdrætter Kameler i stor Stil, lever i Telte og er inddelt i Familier og Stammer. De vandrer fra Græsgang til Græsgang og fra Brønd til Brønd. Da det er uregerlige og røveriske Folk, var de før den franske Besættelse frygtede Landevejsrøvere og meget ubehagelige Naboer for Negerbefolkningen mod Syd. Nu lever de af Kvægavl og ernærer sig som Kameldrivere.

Negrene i Toubous-Gruppen har meget tilfælles med Touaregerne, dog er deres Hudfarve mørkere; de bebor navnlig Tibesti, men nogle af dem er endnu ikke underkastet og er den Dag i Dag frække Røvere.

Peuhlerne er her som andetsteds Nomader og Hyrder.

Der findes en Mængde ret blandede Sudan-Racer, af hvilke de 2 betydeligste, der udgør Størstedelen af Niger-Territoriets Befolkning, er Djermas, der nedstammer fra Sourhais og er bosiddende paa Nigers venstre Bred, og Haoussas, der bebor Nabo-distriktet omkring Zinder. Disse sidste er smukke Folk med et gemytligt, sympatisk Udseende, de er udrustet med en god Forstand og i Besiddelse af en vis Behændighed, er gode Agerdyrkere og ret dygtige Haandværkere, men udmærker sig særlig i Handelen. Man træffer dem overalt fra Ouadai til Dahomey, og deres Sprog er det mest udbredte indenfor Niger-Territoriet.

Politisk- og administrativ Organisation.

Ved Dekret af 4. December 1920 er det militære Niger-Territorium bleven en Koloni med administrativ og finansiel Selvstyre, under samme Forhold som de andre Kolonier i Vestafrika. Den fik da Navn af Niger-Territoriet og styres enten af en Over-Koloni-Administrator eller af en højere staaende Officer, der har Titel af General-Gouvernements-Kommissær.

Hovedstaden Zinder er med Hensyn til Indbyggerantal kun den 10. største By i Territoriet. Den har saaledes kun 5.851 Indb. Kolonien er delt i 8 Kredse, der hver igen alt efter Forholdene omfatter et Antal administrative Underafdelinger, kaldet »secteurs«. I Spidsen for hver Kreds staar en Administrator eller en Officer, i Princippet en Kaptajn, og i Spidsen for de ovennævnte »secteurs« staar en tilforordnet Embedsmand eller en Subaltern-Officer.

De vigtigste Byer i Niger-Territoriet er efter deres Størrelse følgende: Mirriah med 14.721 Indb.,

Tanont med 10.976 Indb., Tahona med 8.662 Indb., Gangara med 7.697 Indb., Tirmini med 7.150 Indb., Dakoussa med 6.916 Indb., Babantapki med 6.640 Indb., Marida med 6.539 Indb. og Matankari med 6.324 Indb.

Niger-Territoriet er 1.200.000 □ km stort og har 1.084.042 Indbyggere.

Befolkningen i denne Koloni, der saaledes i Gennemsnit kun har 1 Indbygger pr. □ km, er meget ulige fordelt. Enkelte Distrikter er ganske ubeboede, medens andre, f. Eks. Egnen omkring Zinder, har en Befolkning af 15 Indb. pr. □ km.

Færdselsveje.

Der er ingen Jernbaner i Niger-Territoriet, og i det indre af Kolonien benytter man som Samfærdselsmiddel enten Bærere eller Dyr, eller endelig Nigerfloden. Sejladsen foregaar her pr. Lægtre eller Kanoer, hvorved opnaaes Forbindelse mellem Gaya, Niamey, Tillabery og Ausongo, og disse anvendes ligeledes for Overfarten over Niger til Gaya.

Forbindelsen med Kysten sker dels gennem Dahomey og dels gennem Nigeria. Man har ganske opgivet Rejsen ad Nigerfloden til Koulikoro og derfra med Jernbane til Kayes og videre til Thes-Dakar, grundet paa at denne Rejse var altfor lang, alt efter Vandstanden varede den nemlig 2—4 Maanedere. Rejsen gennem Tripolis over Gabés, In Salah, Agadez, er ligeledes opgivet, grundet paa Usikkerheden paa Vejene. Vejen gennem Dahomey gaar over Gaya, Savé, Sotonou, men den hurtigste Vej er gennem engelsk Nigeria. Jernbanerejsen fra Kano til Lagos varer 2 Dage, og i den tørre Tid tager Rejsen fra Zinder til Kano kun 2 Dage pr. Automobil, Rejsen tilbagelægges da over Tessaoua-Katsena.

Indtægtskilder — Kvægavl.

Det er særlig Touaregerne, der opdrætter Kameler, hvorfor de stadig maa skifte Boplads. Vinteren tilbringer de mod Nord, men i den tørre Tid søger de Græsgangene mod Syd. Man skelner mellem 2 forskellige Slags Kameler, den ene er slank og spinkel og benyttes som Ridedyr, den anden er mere massiv og haardfør og bruges til Transport. De kraftigste og bedste Eksemplarer indførtes fra Adrar; de koster mellem 300 og 600 Frcs.

Peuhlerne beskæftiger sig hovedsagelig med Opdræt af Okser og Faar, og de vandrer opad Bjærgene fra Græsgang til Græsgang. Der findes

flere Slags Okser, men det er alle Pukkelokser, og Højden varierer mellem 1,35 og 1,45 Meter; de giver gennemsnittig 125—150 kg Kød. Køerne, der er middelmaadige Malkekøer, giver sjældent mere end 2 Liter Mælk om Dagen, og de har en Værdi af 100—150 Frcs. Okserne er ikke alene Slagtekvæg, men de anvendes ogsaa som Lastdyr; de koster 40—70 Frcs. Der findes en Mængde Faar, saavel hos Nomaderne som i Landsbyerne hos den fast bosiddende Befolkning. Ligesom i Øvre-Volta hører Faarene enten til Peuhler-Racen eller til Touareg-Racen, begge er korthaarede, men man har i Fahoua-Distriktet gjort Forsøg med det Formaal at indføre uldklædte Faar. Der er stor Rigdom paa Geder.

Overalt i Niger-Territoriet træffer man Heste, der i Hovedtrækkene er lig Dongolami-Racen. De er mellem 1,40 og 1,45 Meter høje, er udholdende og særlig fint byggede, de benyttes udelukkende som Ridedyr. Overalt i Landsbyerne findes der Æsler; disse er smaa, kraftige udholdende, bruges til Transport og koster mellem 60 og 150 Frcs.

Den vilde Struds forekommer i Alakoss, Kou-tous, Tintouma og Djerma-Gauda. Enkelte Individer, der stammer fra indsamlede Æg eller fra Unger, der er indfanget i Krattet, opdrættes af de Indfødte som Husdyr. Man regner med, at der i Niger-Territoriet som Husdyr findes ca. 247 Strudse. De Indfødte sælger Fjerene til de arabiske Købmænd fra Zinder, men deres Opdrætningsmethode er endnu ganske primitiv, og Udtrækning af Fjerene lader endnu meget tilbage at ønske.

Planteavl.

Blandt de vigtigste Næringsplanter i Kolonien er Ris, der navnlig dyrkes paa Nigers Bredder, Maniok, Hirse, Majs, ja enkelte Steder, navnlig i Marriah i Zinder Distriktet, paa Koumadougou-Yobè Flodens Bredder, ved Tsad Søn og i Oasen Bilma, dyrkes endog Korn, der høstes 2 Gange om Aaret. Endvidere dyrker de indfødte »niébé«, en Art Bønner, der er meget frodige i Regntiden.

Blandt Industriplanterne maa særlig nævnes Jordnødder, der anvendes af de Indfødte til Fabrikation af Olie og Sæbe, endvidere Bomulds-, Indigo- og Tobaksplanter.

Mineralier.

I Niger-Territoriet har man hidtil kun udvundet Salt og Natron.

Handel.

De vigtigste Eksportprodukter er levende Dyr, der repræsenterer en Værdi af Frs. 1.500.000, raa Huder, hvis Værdi kan ansættes til Frs. 1.000.000, garvede Huder til en Værdi af Frs. 500.000 og Natron til en Værdi af ca. 100.000 Frs.

Kolonien driver særlig Handel med den engelske Koloni Nigeria, hvilket skyldes Jernbanelinjen fra Lagos til Kano. Eksporten til fremmede Kolonier beløber sig saaledes til Frs. 3.500.000, medens Eksporten til de franske Kolonier kun udgør Frs. 200.000.

Værdien af Importen kan ansættes til Frs. 3.950.000, hvoraf der fra Frankrig importeres Produkter til en Værdi af Frs. 50.000, fra de franske Kolonier indførtes for Frs. 400.000 og fra forskellige andre Lande for Frs. 3.500.000.

Industrien.

Industrien udøves kun af de Indfødte. Disse driver, til Dækning af deres eget øjeblikkelige Forbrug, forskellige Haandværk som: Vævning, Farvning, Garvning, Forfærdigelse af Varer af Spartogræs, Skomager- og Pottemagerarbejde samt Udvinning af Salt og Natron. Produkterne fra disse forskellige Industrigrene forhandles i selve Kolonien, med Undtagelse af Salt, Natron og »Filali-Huder«, der sælges til Nigeria; »Filali-Huder« er Benævnelsen for garvede Okse-, Faare- og Gede-Huder, der er farvet røde eller gule.

Turist- og Jagtlivet.

Med Hensyn til Turist- og Jagtlivet er Niger-Territoriet ikke gunstigere stillet end Øvre-Volta, paa Grund af Manglen paa Samfærdselsmidler og de store Vanskeligheder, der er forbundne med at skaffe Vand.

Lidt efter lidt vil man ved vedholdende og rationel Fremgangsmaade søge at paatvinge alle de forskellige Folkestammer, der er udbredt over alt i Niger-Territoriet, den samme administrative og politiske Organisation, som anvendes i Nabo-Kolonierne. Undersøgelse af underjordiske Vandlag, Boring af talrige Brønde, Anlæggelse af store Torvepladser, Forbedring af Vareudvekslingen og endelig Udvidelse af Samfærdselsmidlerne vil kunne gøre Niger-Territoriet, der hidtil har været lidet paaagtet, til en blomstrende Koloni.

Togo.

Fransk Togo begrænses mod Nord af Øvre-Volta, mod Vest af den Del af Togo, der er tilstaaet England, og hvorved den adskilles fra Guldkysten, mod Syd af Atlanterhavet og mod Øst af Dahomey.

Fysisk Geografi.

Ligesom Dahomey har Togo nærmest Form af en forlænget Rektangel, der er smallest fra Øst til Vest. Man kan dele Togo i 3 temmelig skarpt adskilte Dele. En Række Højdedrag, der fortsættes fra Guldkysten ind i Togo, nord for Akra, gaar gennem Kolonien i Retning fra Syd-syd-vest til Nord-nord-øst over en Længde af 400 km og fortsættes videre i Dahomey gennem Atakora Bjærgene. Denne Bjærgkæde adskiller Volta-Lavlandet fra Mono-Lavlandet, der danner de 2 andre Distrikter. Vest for Bjærgkæden strækker Oti-Sletten sig — Oti er en Biflod til Volta — og denne Slette naar i Almindelighed ikke over 200 Meters Højde, dog findes der mod nordvest nogle Bjærgtoppe paa over 500 Meter. Sydøst for Hovedbjærgkæden findes Mono-Lavlandet, der omfatter en Kystslette paa 40—50 km Bredde, som fortsættes i en stigende Højslette, enkelte Steder naar den en Højde af 250 Meter, ja, bliver endog i Nærheden af Hovedbjærgkæden 400 Meter høj. Øst for Hovedkæden findes 2 smaa Floder, le Sio — 130 km lang — og Ilabo — 140 km lang —, der begge løber ud i Togo-Søen. Denne Lagune staar mod Øst i Forbindelse med Wo-Lagunen, der i Nærheden af Anecho eller Petit-Popo staar i Forbindelse med Havet, og den fortsættes i Dahomey gennem Grand-Popo Lagunen, der ved en Række Laguner, 350 km derfra, staar i Forbindelse med Niger-Deltaet.

Klima.

Klimaet i Togo er omtrent det samme som i Dahomey. Den aarlige Gennemsnitstemperatur i Kystzonen er 25 Gr. C., i det Indre, i den nordlige Del af Landet stiger den til 28 Gr. Svingningerne i den daglige og natlige Temperatur er i den nordlige Del af Togo større i den tørre Tid end i Regntiden, medens disse Temperatursvingninger er mindre mærkbare mod Syd langs Kysten. Regnen falder rigeligere mod Nord end mod Syd; den er i Reglen fordelt over flere Maaneder, hvilket jo i høj Grad kommer Landbruget tilgode.

Befolkningen, dens Religion, Sæder og Skikke.

Man træffer i Togo ligesom i Dahomey talrige mere eller mindre beslægtede Racer. Kyst-Distriktet er et af de med Negere tættest befolkede Distrikter i Afrika, idet man her kan regne 80—90 Indbyggere pr. □ km. Befolkningen i Nedre-Togo er for Størstedelen Fetischdyrkere, medens Befolkningen mod Nord, der er stærkt blandet med Peuhler, er Muselmænd.

Politisk og administrativ Organisation.

Fransk Togo, der i 1921 blev udskilt fra Fransk-Vest-Afrikas General-Gouvernement, administreres af en fransk Kommissær, der residerer i Lomé og har samme Magt som en Guvernør i en selvstyrende Koloni. Han kan kun have Sæde i Gouvernementsraadet for Fransk-Vest-Afrika og tage Del i Forhandlingerne, naar det drejer sig om Sager af almen Interesse, der har det Formaal at sikre den politiske og økonomiske Forbindelse mellem de 2 Territorier.

Togo er inddelt i Kredse, der hver ledes af en Koloni-Administrator.

Fransk Togo er 52.000 □ km stort og har ca. 1.000.000 Indbyggere.

Hovedstaden er Havnebyen Lomé med 6.630 Indb. og de vigtigste Byer er efter deres Størrelse følgende: Sausamé-Mango med 9.000 Indb., Anecho med 5.000 Indb., Atakpamé og Misahohe.

Færdselsveje.

I Fransk-Togo findes der 3 Jernbanelinjer, der alle udgaar fra Lomé; disse er følgende: Atakpamé-Banen, der gaar fra Syd til Nord over en Længde af 175 km — denne Bane skal yderligere forlænges til Bassari —; Misahohe-Banen, der gaar i nordvestlig Retning over en Længde af 122 km og endelig Anecho-Banen, der gaar mod Øst og løber langs Kysten paa en Strækning af 44 km.

Flodsejladser frembyder ingen særlig Interesse; dog er Mono sejlbar, ved Lavvande paa en Strækning af 15 km indtil Vodomé og ved Høvvande paa en Strækning af 50 km indtil Topli.

Der findes en Mængde Veje; Hovedvejen er den, der forbinder Atakpamé med Øvre-Voltas Hovedstad Ouagadougou.

Økonomiske Hjælpkilder — Kvægavl.

Kvægavlen er en betydelig Indtægtskilde for Togo, og det er navnlig Peuhlerne, der opdrætter Kvæg. Da der ingen Skove findes, kan Kvæget

føres temmelig langt mod Syd, og Adélé er et Kvæg-opdrætningsland, hvorfra Udførslen af Okser til Guldkysten stiger for hvert Aar. Ligesom i Dahomey er Svineavlen meget udbredt i det sydlige Togo.

Fiskeriet drives kun i større Maalestok i Togo-Søen, men Fangsten er knap nok tilstrækkelig til at dække det lokale Forbrug.

Planteavl.

Mellem Havet og Lagunerne findes store Plantager med Kokospalmer, og disse Plantager udvides Aar for Aar af Hensyn til Koproah-Produktionen. I dette Distrikt dyrkes store Strækninger paa flere Tusind Hektare med Majs og Maniok. I Omegnen af Lomé, i Voltas Lavland og indtil Misahohe-Distriktet dyrkes ogsaa Sisal og Kakaotræet. I Nedre-Togo findes der Plantager med Oliepalmer.

Bag Oliepalmezonen i den midterste Del af Kolonien, navnlig i Nouatyé og, ved de mindre Bopladser omkring Towé, i Nærheden af Palimé, i Misahohe-Distriktet og i Tchatchamané, samt i Sokodé-Kredsen dyrkes Bomuldsplanten. Der har været gjort flere Forsøg med denne Plante og gennem en Forædling er det lykkedes at frembringe en god Sort, kaldet »Togo Sea Island«.

Af Naturskove finder man i Togo kun de lavstammede Træer, der dækker Bjergskraaningerne, men Tyskerne har næsten overalt og navnlig i den midterste Del af Kolonien anlagt hele Kunstskove med nyttige Træsarter som Teak, Roko, Afzélia, Cailcédrat, Kapokier, Magnier, Oliepalmer og Gummitræer. I de nordlige Distrikter og i Tchaoudjo vil Tobaksplanten, der allerede dyrkes i Sausanné-Kredsen, blive Fremtidens Plante.

Mineralier.

Kolonien mineralogiske Rigdom bestaar hovedsagelig af Baujelis berømte Jernminer, der ligger ca. 30 km nordøst for Bassari. Endvidere maa nævnes Bauxitelejerne i Agou og Kalkbruddene i Topli, ved Mano.

Handel.

Eksporsten, der i 1919 stillede sig som nedenfor nævnt, omfatter følgende Produkter:

	Tons	Værdi Francs:
Koproah.....	1.923	1.711.175,00
Sisal.....	413	374.400,00
Kakao.....	2.851	3.692.000,00
Palmemandler.....	14.328	8.910.000,00
Renset Bomuld.....	1.200	2.800.000,00

Importen omfatter de samme Produkter som i Nabokolonierne.

Industri.

Den europæiske Industri omfatter Fabriker til Rensning og Presning af Bomuld; i Lomé, Nouatyé og Sokodé staar disse under Administrationens Tilsyn, flere andre Steder drives de af private Selskaber. Industrien blandt de Indfødte omfatter hovedsagelig Udvinding af et udmærket Jernprodukt, hvormed der drives en livlig Handel paa Nabokolonierne.

Saasnart »la Société des nations« (Nationernes Forbund) har truffet en Afgørelse, og Togo definitivt bliver knyttet til Fransk-Vest-Afrika, vil Handelsomsætningen faa en Udvidelse, som den ellers aldrig vilde kunne naa, idet Kolonien da ophører at være en Enclave, men vil faa Adgang til Afsætningsmarkeder, fra hvilke den tidligere var udelukket.

Vi har i det foregaaende forsøgt at give et Billede af, hvorledes Forholdene for Øjeblikket ser ud i Fransk-Vest-Afrika, og vi vil slutte med at anføre et Citat af Guvernøren M. Camille Guy, den Franskmand, der kender disse Egne bedst; han skriver som følger:

»Hvad vilde de første Opdagelsesrejsende, »Indbyggerne i det gamle Gorée eller Faïd-herbe's Soldater tænke, hvis de opstod fra »de Døde og saa Byen Dakar, der nu er bleven »en af de mest besøgte Havnebyer i Verden, »hvor Dampskibe og Transportdampere hver »Dag lægger til ved Kajen, den ene tæt ved »Siden af den anden; denne Havn, der allerede »har overfløjet Ténériffas og Las Palmas An- »løbspladser og snart vil kunne konkurrere »med Handelspladser som Alexandria og Bue- »nos Aires. Lige overfor Gorée, der nu hviler »paa sin Fortids Laurbær, og som synes hen- »sovet under Tropenattens stjernebesaaede Him- »melhvælvning, hæver Dakar sig højt paa sine »Klipper med Omridset af sit Gouvernements- »palads, sine Hospitalers stolte Façader, sine »Toldbygninger, sit Raadhus og — om føje »Tid — sin Domkirke med de slanke Spir. »Inderst inde i Bugten blinker Fyrene fra »Rufisque, fra hvis Havn Jordnødderne lastes »og hvorfra Jernbanen, der bringer Varer og »Rejsende til det Indre af Landet, udgaar, og »fra Thies udgaar den Jernbanelinje, langs

»hvilken nye Byer opstaar, hvor Handlen drives »og Forbindelserne knyttes. Overalt træder »dyrkede Marker, Træer, stive Palmer eller »smidige Slyngplanter i Stedet for Ørkenens »Sand. Har St. Louis mistet sit Navn af Hoved- »stad, og er Kayes end ikke mere den Flod- »havn, hvor alle Varer, der bragtes did af Kara- »vanerne, oplagredes, udvider Bamako sin Trafik »og sit Indbyggerantal fra Dag til Dag, og læn- »gere mod Nord tager Koulikoro og Timbukto »Del i denne rivende Udvikling. Mod Syd er »det Konakry, der skjult i alt det grønne og »forfrisket ved sine rindende Vandløb, behersker »Vejen, der fører til Fouta-Djallon og til Niger, »med Kouroussa og Siguiri som Mellemsta- »tioner. Bingerville bevogter Elfenbenskysten, »og Grand-Bassam Værfterne kan rigelig over- »komme en langt større Trafik. Mod Øst er »Abomey og Porto-Novo under stadig Udvikling; »de nærmer sig hinanden mere og mere og »vogter over den snævre Korridor, der fører »mod Zinder, Say og mod den Flod, der er »ligesaa stor som et Indhav.

»Overalt hersker Ro og Fred, den lykkel- »lige »Pax romana«, thi vor Mildhed og Ret- »færdighed og vor Vilje til at vinde Hjærterne »har overvundet de Overlevende blandt Op- »rørerne. Omtrent hver Landsby har nu sin »Domstol, bestaaende af Indfødte, sin Skole, »hvor de fremtidige Generationer opdrages, og »som ligger Side om Side med det viden- »skabelig indrettede Dispensarium, hvor Lægen »giver gratis Konsultationer, helbreder de Syge »og holder Døden i Ave. Man hører nu under- »tiden Lokomotivets Fløjten skære gennem »Storkrattet, og overalt bringer Toget Bevæ- »gelse og Liv med sig, og paa de omhyggeligt »vedligeholdte Veje høres den hæse Lyd af »Automobilhorn.

»I Skyggen af et Flag, hvis Farver de har »fulgt i Kampens Tummel, har de gamle Sol- »dater, der er kommet tilbage fra Krigen, lært »at kende og elske os. Om Aftenen, naar de »siddet under de kæmpestore Fromager-Træer, »fortæller de, hvad Frankrig er, hvad det har »udrettet, og hvorledes det nu er blevet en af »de største Nationer i Verden — og Tam- »Tam'erne priser dets Magt, medens de indfødte »Skjalde besynger vore Sejre.« (Fortsættes).